

існують два типи каналів розподілу продукції – прямі та опосередковані. Прямий канал забезпечує пересування продукції від виробника до споживача безпосередньо, опосередковані передбачають наявність посередників. Кількість рівнів каналу розподілу залежить від величини попиту і розвитку ринкової інфраструктури. Водночас прямі канали розподілу доцільно використовувати великим підприємствам, які контролюють свою маркетингову програму, підтримують тісний контакт із споживачами, мають обмежені цільові ринки та достатньо засобів для організації збуту [3]. Тому міжгосподарська кооперація та інтеграція товаровиробників з перебіжними і торгівельними підприємствами є дуже важливим фактором підвищення ефективності підприємств молочної галузі.

Висновки. Підвищення ефективності виробництва молока сільськогосподарськими підприємствами повинно базуватися на удосконаленні системи економічних взаємовідносин між усіма суб'єктами господарювання молокопродуктового підкомплексу. Агропромислова інтеграція та сільськогосподарська кооперація є одними з основних організаційно-економічних умов, що дозволяють оптимально поєднувати наявні ресурси та максимально ефективно використовувати виробничий потенціал для поліпшення ситуації в молочної галузі. В результаті посилення таких зв'язків зменшуються витрати на виробництво, переробку і реалізацію, що дасть змогу підвищити рівень споживання молочних продуктів. Підвищення обсягу попиту призведе до підвищення економічної ефективності виробництва молока за рахунок зниження собівартості одиниці продукції та збільшення обсягу реалізації.

Джерела та література

1. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України / Редкол.: М.В.Зубець та ін. – К.: Логос, 2004. – 776 с.
2. Розвиток господарських формувань і організація виробництва в аграрній сфері АПК / За ред. М.В.Зубця, П.Т.Саблука, В.Я.Месель-Веселяка. – К.: ІАЕ УААН, – 1999. – 296 с.
3. Ільчук М.М. Ефективне функціонування молокопродуктового підкомплексу України. – К.: Нічлава, 2004. – 312с.

Веригин К.Л.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ

Постановка проблеми. В наш час все більшу роль в забезпеченні поступового розвитку суспільства відіграють фактори, пов'язані з використанням новітніх досягнень в області науки та техніки. Підприємствами інноваційна діяльність розглядається як міцний каталізатор розвитку, надійна гарантія ефективного бізнесу. Опитування керівників великих компаній виявили, що найближчим часом збільшиться необхідність впровадження нововведень, як вагома та обов'язкова умова ефективної підприємницької діяльності.

Аналіз останніх досліджень. Проблемами інноваційного розвитку економіки займаються такі вчені, як В. Александрова, А. Гальчинський, В. Геєць, В. Семиноженко, Г. Андрощук, Ю. Бажал, В. Герасимчук, Б. Гриньов, Д. Данько, Л. Нейкова, О. Носова, Н. Тувакова, Д. Черваньов, А. Шпак, В. Денисюк, В. Соловійов та інші.

Цілі та задачі статті. Визначення причин низького рівня інноваційної активності та обґрунтування підходів до регулювання інноваційної діяльності.

Основний зміст статті. Не дивлячись на певні позитивні зрушення, рівень інвестування національної економіки залишається ще дуже низьким. Останніми роками інвестиції не перевищують 14% ВВП (1998 р.- 13,6%, 2002 р. – 13,5%, 2003 р. – 13,7%, 2004 р. – 13,6%, 2005 г.- 13,9%), тоді як для забезпечення стійкого економічного зростання вони повинні складати 18-20% ВВП [1]

Хоча Україна тільки за роки незалежності змогла привернути в економіку 3,9 млрд. дол. прямих іноземних інвестицій (ПІІ), вона має один з найнижчих в Європі і серед країн СНД показник об'єму ПІІ на душу населення – трохи більше 70 дол. США в рік [2].

Протягом останніх 4-х років інвестиції прийшли в 22 базові галузі, близько 60% з них доводяться на машинобудування, вугільну і хімічну промисловість.

В даний час це особливо актуально, оскільки з 1995 р. в Донецькій області росте частка збиткових підприємств. У 2004 р. 39,4% всіх промислових підприємств області були збитковими. У 2005 р. кількість збиткових підприємств склала - 42,7% [3].

Проведений аналіз фінансових показників 4-х машинобудівних підприємств показує, що на всіх аналізованих об'єктах витрати виробництва зростають швидше, ніж об'єми виробленої продукції.

Практично всі аналізовані підприємства мають морально і фізично застарілі основні фонди (таблиця 1). Проведений аналіз інноваційно-технічного стану і ефективності використання основних фондів машинобудівних підприємств в 2005 році свідчить про необхідність їх інтенсивнішого оновлення, зокрема, шляхом заміни.

Дані таблиці 1 показують, що за минулий період приріст основних засобів тільки у ЗАТ «Горлівський завод будівельних машин» склав 109%, тобто було перевищення основних засобів в порівнянні з попереднім періодом. На решті підприємств в аналізованому періоді основні засоби скоротилися і склали 96%, 94% і 85% попереднього періоду. Основною причиною зменшення кількості основних засобів стало їх списання, ліквідація зношених основних засобів і недостатнє їх оновлення.

Таблиця 1. Динаміка показників прибутку (+), збитків (-) машинобудівних підприємств за 2004-2005 рр. (тис. грн.)

Показник	ВАТ «Калуський завод будівельних машин»			ЗАТ «Бетонмаш»			ЗАТ «Горлівський завод будівельних машин»			ВАТ «Будівельних машин»		
	2004	2005	Откл.	2004	2005	Откл.	2004	2005	Откл.	2004	2005	Откл.
Дохід (виручка від реалізації продукції)	93529,1	76605,3	-16923,8	12841,2	12904,0	+62,8	8304,8	7658,9	-645,9	308717,0	243365,7	-65351,3
Валовий прибуток (збиток)	+8535,5	+6433,8	-2101,7	+912,4	-346,0	-1258,4	+7504,8	+7122,5	-382,3	+17050,0	+11710,3	-53397
Фінансовий результат від операційної діяльності	+1724,9	-2056,8	-3781,7	-4838,3	-6675,4	-	-1573,6	-1495,4	-	-8199,0	-16210,8	-
Фінансовий результат від звичної діяльності до налогообкладення	+1286,2	-1269,1	-2555,3	-4518,2	-6567,8	-	-3806,5	-1856,7	-	-15540,0	-58999,8	-
Чистий прибуток (збиток)	+514,2	-1599,1	-2113,3	-4518,2	-6567,8	-	-3806,5	-1856,7	-	-17160,0	-59358,8	-

Коефіцієнт зносу основних засобів в 2004 р. на підприємствах склав 0,54, 0,55, 0,68, 0,80, що говорить про крайній знос основних засобів підприємств. Нормативним значенням даного коефіцієнта вважається постійне його зниження по відношенню до попередніх періодів.

Коефіцієнт оновлення основних засобів на підприємствах склав: 1%; 1%; 8%; 2% відповідно, тобто нові основні засоби підприємства практично не придбавали через відсутність фінансових ресурсів.

Коефіцієнт вибуття основних засобів на підприємствах перевищує або відповідає коефіцієнту оновлення, що говорить про те, що старі основні засоби постійно списуються з виробництва, тоді як нові не купуються.

Найбільшу питому вагу у складі основних засобів на підприємствах займає їх активна частина. Низьке оновлення активної частини може привести до погіршення якості продукції, що випускається, зниженню її конкурентоспроможності і, як наслідок, до скорочення об'ємів реалізації продукції.

У 2005 р. майже 43% підприємств, які займалися інноваціями, придбавали і упроваджували у виробництво нові машини, устаткування і інші основні фонди, які є інноваційними витратами. Об'єм таких витрат склав більше 2 млрд. грн. або 61,2% загального об'єму інноваційних витрат, а в 2005 р. витрати на технологічні інновації склали більше 3,0 млрд. грн., або 1,5% загального об'єму витрат в промисловості (у 2003 р. – 2,0 млрд. грн., або 1,1% [4]). 25% загального об'єму інноваційних витрат доводиться на підприємства машинобудівної галузі.

Показники фондоддачі і фондомісткості на підприємствах також свідчать про необхідність оновлення основних фондів підприємств.

Оновлення основних фондів, технічне і технологічне переоснащення підприємств сприяє підвищенню ефективності виробництва і сприяє збільшенню його прибутковості. Тому підприємства в цілях виживання в ринкових умовах повинні розробляти стратегічні програми використання інновацій, припускаючи упровадження принципово нових тактичних рішень і технологій і забезпечуючи винятковість техніки, що випускається, за рахунок упровадження «ноу-хау» в її якісні параметри і споживацькі характеристики [5].

У Донецькій області із загального об'єму продукції в 2003 р. вперше освоєна в Україні складала 5%, в 2004 р. – 3,7%, а в 2005 р. – тільки 1,8%. Оновлення експортної продукції в 2005 р. небагато перевищувало рівень 1995 р. – 0,8%. У 2003 р. цей показник склав 1%, а в 2004г. – 2,3%. [3].

В той же час в абсолютному виразі рівень освоєння в промисловому виробництві нових видів продукції машинобудування постійно росте: 23 найменування в 2003 р., 38 – в 2004 р. [4] і 47 найменувань в 2005 р.

Таким чином, для забезпечення позитивної динаміки економічного зростання, яка сьогодні спостерігається в Україні, необхідне подолання багатьох негативних тенденцій в розвитку промислових підприємств. Значною мірою це визначається ефективним управлінням, одним з інструментів якого є оцінка і аналіз виробничо-господарської діяльності.

Для реалізації технологічних інновацій 134 підприємства (7,4% інноваційно активних підприємств) або 1,3% загальної чисельності обстежених підприємств, придбали права на патенти, ліцензії на використання об'єктів промислової власності, безпатентні ліцензії, ноу-хау і технології у сторонніх

підприємств і організацій.

Впродовж 2003-2005 рр. поліпшувалася структура інноваційних витрат щодо придбання прав на патенти, ліцензії і інших об'єктів промислової власності. У 2005 р. витрати на патентно-ліцензійну роботу склали 149,7 млн. грн. (5% загальної суми інноваційних витрат). У 2004 р. цей показник склав 125 млн. грн. (6,3%), в 2003 р. – 72,8 млн. грн. (4,1%). Причому майже 70% таких витрат доводилося на підприємства харчової промисловості і переробки сільськогосподарської продукції. У 2005 р. інноваційні витрати на придбання нових технологій склали 95,9 млн. грн., що складає 3,1% загального об'єму інноваційних витрат в промисловості.

Аналіз розвитку інноваційного потенціалу свідчить про те, що в порівнянні з 2003 р. питома вага вітчизняної інноваційної продукції в загальному об'ємі промислової продукції в 2004 р. зменшилася на 2,6 процентні пункти і складала 6,8% (10,4 млрд. грн.). Її виробництво забезпечували 13,3% промислових підприємств. Більше половини об'єму інноваційної продукції доводиться на принципово нову продукцію і продукцію, виробництво якої вимагало істотних технологічних змін. Проти 2003 р. питома вага її в об'ємі інноваційної продукції в 2005б збільшилася на 23,4 процентні пункти.

Висновки. Таким чином, серед причин надзвичайно низького рівня інноваційної активності підприємств машинобудування основними є недолік засобів на фінансування нововведень, неповне використання підприємством своїх інноваційних можливостей, відстале матеріально-технічне і інформаційне забезпечення.

У світовій практиці використовуються різноманітні підходи до регулювання інноваційної діяльності, такі як: фінансування, надання пільг в податковій і кредитній системі, прискорена амортизація устаткування, використовуваного для проведення НДДКР, видача безкоштовних ліцензій на використання винаходів тощо. Найефективнішою формою державного стимулювання інноваційної діяльності в світовій практиці вважається пільговий режим оподаткування проведення наукових досліджень.

Джерела та література

1. Романенко В. Стан ринку продукції машинобудування за даними міжгалузевого балансу // Економіст. – 2005. - №4. – С. 25-37.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2005р. №40-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – №36. – Ст. 266.
3. Статистичний щорічник Донецької області за 2004 рік. / Донецьке обласне управління статистики: За ред. О.А.Зеленого; Відп. за вип. В.Д. Котельніков.– Донецьк, 2005. – 355 с.
4. Статистичний щорічник України за 2003 р./Державний комітет статистики України: За ред. О.Г. Осауленка. – К.:Техніка, 2004. – 600 с.
5. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: Монографія. – К: КНЕУ, 2004. – 227 с.

Ветрова Н.М.

О ПРОБЛЕМАТИКЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДИАГНОСТИКИ И ЭКОНОМИЧЕСКОГО АНАЛИЗА

Развитие в Украине основ рыночной экономики определили необходимость адаптации к ним ряда теоретических положений относительно сущности и организации экономического анализа, которые формировались длительное время. Глубокие перемены в хозяйственной практике обусловили появление новых научных направлений, способных оперативно удовлетворить потребности руководителей различного уровня в аналитической информации, необходимой для принятия управленческих решений в области планирования, регулирования производства, определения стратегических перспектив. Одним из таких направлений является экономическая диагностика.

Особенности методологии диагностики в экономике рассмотрены в работах Варганова А.С. [8], Забродского В., Трескунова Л., Янова Л. [9], Мазура И.И., Шапиро В.Д. [10], Тарасенко Н.В. [4]. Однако следует отметить определенный разброс мнений не только по сущности, но и в выделении места диагностики в системе информационно-аналитических экономических наук, особое значение в которой имеет экономический анализ. При этом следует учитывать, что экономический анализ является наукой с достаточно сложной структурой, которая отражает особенности хозяйственной деятельности предприятия (объединения) как объекта исследования. По мнению автора, на данном этапе требуется уточнение соотношения и взаимосвязи диагностики и экономического анализа, чему и посвящена данная статья.

Различные подходы к определению сущности, цели, предмета, объекта и задач экономического анализа и диагностики деятельности предприятия сформированы в таблице 1. Проведенный анализ теоретических положений выявил как общие подходы, так и принципиально отличающиеся трактовки по рассматриваемой проблематике.